PŘÍSPĚVEK K HISTORII ČESKOSLOVENSKÉ MUŽSKÉ BASKETBALOVÉ REPREZENTACE V LETECH 1945–1955

THE CONTRIBUTION TO THE HISTORY OF CZECHOSLOVAKIA MEN BASKETBALL REPRESENTATION FROM 1945 TO 1955

M. Krajcigr

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, Katedra tělesné výchovy a sportu

ABSTRACT

The presented article deals with the Czechoslovakian basketball on the international field. Specifically it is focus on mens basketball representation from 1945 to 1955. Basket-ball, how this collective sport can be called, has been evolving in Czech lands since 1897. The greatest development was when the II. World War ended. There was home basketball league on the Czechoslovakian territory, except from representative matches. There had been many success in the history of Czechoslovakian basketball at the European field. But there was no that big achievement at the World level.

Keywords: basketball; Czechoslovakia; players; officials; result

SOUHRN

Následující stať pojednává o působení Československa na mezinárodním basketbalovém poli. Konkrétně se blíže zabývá mužskou reprezentací od roku 1945 do roku 1955. Košíková, jak se tomuto kolektivnímu sportu také říká, se v českých zemích rozvíjela již od roku 1897. K největšímu rozkvětu ovšem došlo hlavně po ukončení druhé světové války. Mimo reprezentačních zápasů se na území tehdejšího Československa hrála i domácí soutěž. Československá reprezentace se za dobu svého působení dokázala nejednou umístit mezi evropskou elitou. Na světové úrovni k cenným kovům vždy kousek chyběl.

Klíčová slova: basketbal; Československo; hráči; funkcionáři, výsledky

Úvod

Po skončení druhé světové války se mimo jiné znovu začalo organizovaně sportovat. Československo, tak mohla začít navazovat na předchozí v celku úspěšné roky před začátkem II. světové války.¹ Československý basketbal měl svoji domácí soutěž. Kromě té nejvyšší soutěže mužů a žen mohl být basketbal viděn na příklad i na tzv. Tyršových hrách, Akademických hrách, přátelských utkáních klubů, reprezentací a také na oficiální scéně.² Postupem času se v Evropě začaly hrát pohárové soutěže, mezi které patřil například Pohár evropských mistrů, Pohár vítězů pohárů, Evropský pohár FIBA³ nebo EuroCup. Československo mělo i svůj reprezentační výběr, který v průběhu let samozřejmě prošel transformací. Na první evropský turnaj museli vynaložit své vlastní finanční prostředky samotní hráči. S přibývajícím časem, nejspíše také s přibývajícími úspěchy, se tato skutečnost změnila.

¹Krajcigr, M. (2016). *Historie československého basketbalu do roku 1945*. (Bakalářská práce, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, České Budějovice, Česká republika). Získáno z https://theses.cz/id/55sh96/Bakalarska_prace_Historie_ceskoslovenskeho_basketbalu_do_.pdf

²Rudé právo, XXVI., 1945, č. 123, s. 4.

³FIBA je francouzská zkratka pro Fédération Internationale de Basket-ball Amateur, která se překládá jako Mezinárodní basketbalová federace. Tato mezinárodní sportovní federace vznikla 18. června 1932 v Ženevě.

Thustý, T. (2012). Historie basketbalového týmu YMCA Praha v meziválečném období. *Studia Kinanthropologica*, 13(2), 137–144.

Mimo evropských pohárových soutěží se na mezinárodním poli utkávala i reprezentační družstva. Z mistrovství Evropy i světa přivezly ženská i mužská družstva několik cenných kovů. Ani olympijské basketbalové turnaje nebyly bez československé reprezentace. Medailové úspěchy odstartovalo hned IV. ME⁴, které se konalo od 30. dubna do 4. května v Ženevě v roce 1946.⁵ Naše reprezentace se domů vrátila se zlatou medailí.⁶ Další úspěchy v podobně šesti stříbrných medailí mužů navázaly na zlatý úspěch ze Švýcarska.⁷

IV. Mistrovství Evropy

Úspěšné působení na mezinárodní úrovni v poválečném období bylo odstartováno v roce 1946. Jak již bylo řečeno, v tomto roce se konalo IV. Mistrovství Evropy mužů v Ženevě. V turnaji, kterého se zúčastnilo deset týmů, které byly rozděleny do tří základních skupin, se českoslovenští reprezentanti ocitli v tříčlenné skupině C společně s Maďarskem a Belgií. Družstvo vedl MUDr. František Hájek, který reprezentanty trénoval i v obou přípravných zápasech před ME.⁸ Sestava o čtrnácti hráčích byla následující: následující: Jiří Drvota (23 let, 184 cm, levé křídlo, Uncas Praha), Miloš Bobocký (24 let, 182 cm, střední útočník, ŠK⁹ Bratislava), Miroslav Vondráček (21 let, 179 cm, pravé křídlo, SK¹⁰ Philips), Ladislav Šimáček (Sokol Židenice), Ladislav Trpkoš (kapitán, 31 let, 190 cm, obránce, Uncas Praha), Ján Hluchý (21 let, Železničiar Bratislava), Gustáv Herrmann (23 let, 185 cm, obránce, ŠK Bratislava), Josef Křepela (21 let, Blesk Bratislava), Josef Ezr (22 let, 180 cm, střední útočník, Slavia Praha), Pavel Nerad (Viktoria Žižkov), František Stibitz (Sokol Kolín), Emil Velenský (25 let, 184 cm, pravé křídlo/obránce, Uncas Praha), Ivan Mrázek (20 let, 187 cm, střední útočník, Sokol Brno I), Josef Toms (24 let, 184 cm, levé křídlo, Viktoria Žižkov).¹¹

První utkání základní skupiny sehrálo ČSR¹² proti Švýcarsku. Do základní sestavy nastoupil 30. dubna Trpkoš, Hluchý, Bobocký, Hermann a Mrázek. Po vedení 6:0 pro Českoslováky bylo poločasové skóre 12:7.¹³ Přes zranění Ladislava Šimáčka se díky zónové obraně povedlo našim reprezentantům zvítězit tříbodovým rozdílem 20:17. Druhý zápas v základní skupině ČSR odehrálo 2. května proti Belgii od 21:00. Belgičané v předchozím utkání prohráli s domácím Švýcarskem. Z tohoto důvodu domácí obecenstvo přálo výhru našemu soupeři. Výhra Belgie nad Československem byla jediná šance účasti v další fázi turnaje pro Švýcarsko. V poločase bylo vše vyrovnané (25:25),¹⁴ a tak musel rozhodnout druhý poločas, který lépe zvládli českoslovenští reprezentanti. Československo vyhrálo 38:33 a zajistilo si tak postup do další fáze turnaje.¹⁵

V semifinále si Československo vcelku hladce poradilo s Maďarskem, když zvítězilo 42:28 (26:12).¹⁶ Reprezentanti ze středu Evropy se tak mohli chystat na finále, ke kterému nastoupili 4. května ve

⁴Mistrovství Evropy.

⁵FIBA Archive. 1946 EUROPEAN CHAMPIONSHIP FOR MEN. Získáno 6. září 2018, z https://archive.fiba.com/pages/eng/fa/event/p/gid/1/grid/C/rid/312/sid/2240/-/1946-European-Championship_for_Men/schedule.html.

⁶Jirků, A. (1946). Jak se stali mistry Evropy. *Naše cesta*, 2(19). A také Najbrt, F. (1979). Písníčka – to byl doping!. *Československý sport*, 27(18), 5.

⁷Gacík, J. (2007). *Kronika československého a slovenského basketbalu*. Žilina: BADEM.

⁸Najbrt, F. (1979). Písníčka – to byl doping!. *Československý sport*, 27(18), 5.

⁹Športový klub.

¹⁰Sportovní klub.

¹¹Krajcigr, M. (2018). *Historie basketbalu v českých zemích od roku 1945 do současnosti*. (Diplomová práce, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, České Budějovice, Česká republika). Získáno z https://theses.cz/id/9ue2j7/DP_Krajcigr.pdf.

¹²Československá republika.

¹³FIBA Archive. 1946 EUROPEAN CHAMPIONSHIP FOR MEN. Získáno 8. září 2018, z https://archive.fiba.com/pages/eng/fa/game/p/gid/1/grid/C/rid/312/sid/2240/tid/270/-/1946-European-Championship_for_Men/statistic.html.

¹⁴Skóre v poločase.

¹⁵Bažant, J., & Závozda, J. (2014). *Nebáli se své odvahy*. Praha: Olympia, s. 73–74.

¹⁶FIBA Archive. 1946 EUROPEAN CHAMPIONSHIP FOR MEN. Získáno 8. září 2018, z https://archive.fiba.com/pages/eng/fa/game/p/gid/A/grid/3/rid/313/sid/2240/tid/270/-/1946-European-Championship_for_Men/statistic.html.

21:30 proti Itálii. Krátce po začátku utkání se povedlo Italům dostat do vedení 5:15. Naštěstí pro Československo se mimo jiné povedlo skórovat Velenskému a Mrázkovi, a tak byl stav o polovinu 18:21. V druhé půli šli naši do vedení 25:22 díky Křepelovi, Tomsovi a Velenskému. Italové kontrovali a dostali se do vedení 29:31. Následně byl faulován Křepela a Itálie se dopustila technického přestupku.¹⁷ Po trestných chodech Československo vedlo rozdílem jednoho bodu. Itálie dokázala vyrovnat, ale díky dopichu od Mrázka po Ezrově nepřesné střele ukazovala tabule skóre 34:32 (18:21) pro ČSR. To byl také konečný výsledek. Československo se tak stalo mistry Evropy.¹⁸

Obrázek 1./ Figure 1.

Souboj pod košem ve finálovém utkání./ The battle under the basket in final game.

Průběh turnaje do novin dokumentoval Josef Ezr, který se po jeho skončení vyjádřil i na adresu obecenstva v Ženevě. Diváky vnímal jako velice objektivní. Dále okomentoval přípravu ostatních týmů. Italové se před šampionátem připravovali šest neděl, Francouzi měsíc a Čechoslováci se sehrávali teprve na ostrých zápasech ME.¹⁹ František Hájek se zase zmínil o dvou zajímavostech z mistrovství těmito slovy:

*„Z vlastní zkušenosti vím, že tréma se nevyhýbá žádnému hráči... Víte, co se nám nejvíce osvědčilo? Písnička. V Ženevě zpívali kluci před utkáním chorály. Do vlahé jarní noci se vždy před utkáním nesl nápěv písně Ktož jsou boží bojovníci. Bylo v tom něco majestátního, ta písnička nás mocně spojovala s domovem.“*²⁰

Dále se vedoucí týmu pan Hájek vyjádřil na adresu jednoho z reprezentantů. Nejdříve napsal, že basketbal je kolektivní sport a každý musí přispět svým dílem a měl by být kvalitním basketbalistou po herní ale i po morální stránce. Poté ještě dodal vyjádření právě k jednomu hráči z československé reprezentace:

¹⁷Technickým přestupkem bylo v tomto případě špatné střídání. Jeden a ten samý hráč by poslán na palubovku po čtvrté. Tehdy pravidla povolovala střídání pro jednoho hráče pouze třikrát.

¹⁸Jirků, A. (1946). Jak se stali mistry Evropy. *Naše cesta*, 2(19) a také Najbrt, F. (1979). Písnička – to byl doping!. *Československý sport*, 27(18), 5.

¹⁹Rudé právo, XVII., 1945, č. 26, s. 8.

²⁰Najbrt, F. (1979). Písnička – to byl doping!. *Československý sport*, 27(18), 5.

„... je to jenom meteor, který zazáří, ale brzy zhasne. Poznal jsem na basketbalovém nebi jednu velkou stálíci – Ládu Trpkose. Takoví hráči se rodí jednou za čas.“²¹

V. Mistrovství Evropy

V pořadí pátý evropský šampionát se konal v Československu od 27. dubna do 3. května 1947. Konkrétně se utkání hrála v Praze v hale Sokola Královské Vinohrady, která byla v Riegrových sadech. Jednalo se o budovu, která byla budována již od roku 1938 a za války sloužila jednotkám SS²² a Wehrmachtu jako lazaret.²³ Po únoru v roce 1946 byla tato budova předána pod správu sokolů.²⁴

Naši reprezentanti v rámci příprav na domácí šampionát, kterého se zúčastnilo 14 zemí rozdělených do čtyř skupin, sehráli pouze jediné přípravné utkání. Zápas byl odehrán dokonce pět měsíců před samotným ME. Čechoslováci v tomto klání prohráli s domácí Francií 30:37. Pod vedením Richarda Krombholze, náčelníka Československého basketbalového svazu, proběhly dva nominační turnaje.²⁵

Trenér družstva Josef (Sepl) Fleischlinger vybral pro V. ME tuto sestavu: Ladislav Trpkoš (Uncas Praha), Emil Velenský (Uncas Praha), Josef Bělohorský (Uncas Praha), Václav Krása (Uncas Praha), Jiří Drvota (Uncas Praha), Josef Toms (Viktoria Žižkov), Ivan Mrázek (Sokol Brno I), Miroslav Dostál (Sokol Brno I), Jan Kozák (Sokol Brno I), Milan Fráňa (Sokol Brno I), Josef Ezr (Slavia Praha), Miroslav Vondráček (Phillips Praha), Miloš Bobocký (ŠK Bratislava) Gustáv Hermann (ŠK Bratislava), a Josef Křepela (Blesk Bratislava), který byl ovšem nakonec vyřazen.²⁶

Obrázek 2./ Figure 2.

Československý tým před zápasem./ Czechoslovakian team before the game.

Novináři před turnajem, ve kterém bylo ČSR nalosováno do skupiny společně Rumunskem, Nizozemskem a Polskem, domácímu Československu příliš nevěřili. V dobovém periodiku s názvem Lidová

²¹Tamtéž.

²²SS byly německé vojenské jednotky určené k běžným vojenským operacím pod vedením Heinricha Himmlera. Tyto jednotky se vyvinuly z osobní ochranky Adolfa Hitlera, která nesla název die Schutz Staffel der NSDAP.

²³Lazaret – nemocnice/ošetřovna.

²⁴Bažant, J., & Závozda, J. (2014). *Nebáli se své odvahy*. Praha: Olympia, s. 88.

²⁵Tamtéž, s. 85.

²⁶FIBA Archive. 1947 EUROPEAN CHAMPIONSHIP FOR MEN. Získáno 12. září 2018, z https://archive.fiba.com/pages/eng/fa/team/p/sid/2241/tid/270/-/1947_European_Championship_for_Men/index.html.

demokracie se lze dočíst, že československým reprezentantům chybí psychologická příprava i mezinárodní přípravné zápasy. K lepším výsledkům naopak mohlo pomoci domácí prostředí.²⁷

K prvnímu zápasu základní skupiny nastoupilo Československo proti Nizozemsku 27. dubna od 21:15. Velká dominance domácích reprezentantů vedla k jejich jasnému vítězství 93:19 (16:10). Miroslav Voráček měl po konečném hvizdu rozhodčího na kontě dokonce 29 bodů. Velmi slušně mu sekundovali Mrázek s Velenským, kteří dali 21 bodů. I druhý a třetí zápas se povedlo Čechoslovákům vyhrát. Nejdříve 28. dubna od 20:00 nastoupili proti Rumunsku, které porazili 64:25 (26:8). Poslední československý zápas v základní skupině byl odehrán 30. dubna od 15:30 proti Polsku. Ani v tomto utkání naši reprezentanti nezaváhali a zvítězili 51:17 (18:5).²⁸

Československo postoupilo do semifinálové skupiny 1 společně Maďarskem, Francií a Belgií. K zápasu s Maďarskem nastoupilo ČSR 30. dubna 1947 od 15:30. Po vcelku hladkých zápasech v základní skupině přišla první větší zkouška. Utkání bylo po celý jeho průběh velice vyrovnané. Basketbalisté z Maďarska dobře bránili i útočili. Domácí držel v zápase hlavně pivotman Mrázek, který dával body z trestných hodů i ze hry, když využíval své střelby přes hlavu. Jeho bodový přínos byl v tomto zápase nakonec 19 bodů. Zápas nakonec skončil vítězstvím ČSR 52:48 (22:26). Druhé semifinálové utkání sehráli Čechoslováci 1. května od 19:30 proti Francouzům. Na zápas se dokonce dostavil do hlediště mezi diváky prezident ČSR Edvard Beneš se svou manželkou. Vítězství domácích tak mohlo potěšit nejen prezidenta ale i většinu ze sedmi tisíc diváků. Skóre po závěru ukazovalo 32:22 (16:7). V posledním semifinálovém zápase nastoupilo Československo proti Belgii 2. května od 21:15. Nejtěžší soupeř v dosavadním průběhu turnaje dělal našim velké problémy. Čechoslováci nakonec vyhráli 32:29 (29:15).²⁹

Finále V. mistrovství Evropy v Praze se odehrálo 3. května od 21:30. Proti sobě nastoupilo domácí Československo a Sovětský svaz. Čechoslováci k tomuto klání nastoupili unaveni z předchozího semifinálového zápasu. Družstvo SSSR³⁰ bylo velmi dobře fyzicky připraveno a vybudovalo si vedení dokonce 23:8. Čechoslováci se zkoušeli prosadit z dálky, protože z krátké vzdálenosti pod košem kralovali vysocí a urostlí hráči soupeře.³¹ Nejvíce dominantním hráčem byl Otar Krkija, který zaznamenal ve finálovém utkání 23 bodů a kraloval na útočné i obranné polovině hřiště. Za domácí dal 12 bodů Mrázek a druhým nejlepším střelcem ČSR byl Velenský s 11 body.³² Konečné skóre 37:56. Mistry Evropy se tak stal Sovětský svaz, Československo bralo druhé místo a v souboji o třetí pozici porazil Egypt Belgie 50:48. Pořadí na dalších místech bylo následující: 5. Francie, 6. Polsko, 7. Maďarsko, 8. Bulharsko, 9. Itálie, 10. Rumunsko, 11. Holandsko, 12. Rakousko, 13. Jugoslávie, 14. Albánie.³³

XIV. letní olympijské hry

Tyto olympijské hry byly teprve druhými hrami, na kterých se hrál basketbalový turnaj. Poprvé byl basketbal viděn na OH v roce 1904.³⁴ O medaile se v basketbalu soutěžilo poprvé v roce 1936. Přípravy československé reprezentace na londýnské OH³⁵ započaly v březnu 1948. Touto přípravou byl pověřen Josef Fleischlinger. Ten rozdělil hráče do tří středisek. Každé středisko mělo svého vedoucího. Vedoucím pražského střediska byl pověřen František Hájek, bratislavské středisko bylo pod vedením Kuro Uberala a brněnské středisko vedl sám Josef Fleischlinger.³⁶ Josef Fleischlinger rozeslal plán

²⁷Lidová demokracie, III., 1947.

²⁸FIBA Archive. 1947 EUROPEAN CHAMPIONSHIP FOR MEN. Získáno 12. září 2018, z https://archive.fiba.com/pages/eng/fa/team/p/sid/2241/tid/270/_/1947_European_Championship_for_Men/accumulated-statistics.html.

²⁹Tamtéž.

³⁰Svaz sovětských socialistických republik (Sovětský svaz).

³¹Bažant, J., & Závozda, J. (2014). *Nebáli se své odvahy*. Praha: Olympia, s. 94.

³²FIBA Archive. 1947 EUROPEAN CHAMPIONSHIP FOR MEN. Získáno 13. září 2018, z https://archive.fiba.com/pages/eng/fa/game/p/gid/A/grid/7/rid/318/sid/2241/_/1947_European_Championship_for_Men/statistic.html.

³³Gacík, J. (2007). *Kronika československého a slovenského basketbalu*. Žilina: BADEM, s. 20.

³⁴Na olympijských hrách v Saint Luise v roce 1904 byl zařazen basketbal pouze jako ukázkový sport. O medaile se tedy tehdy ještě nebojovalo.

³⁵Olympijské hry.

³⁶Bažant, J., & Závozda, J. (2014). *Nebáli se své odvahy*. Praha: Olympia, s. 97.

příprav. Ten se bohužel nedařilo plnit. Hráči Sokola Pražského museli nacvičovat na sokolský sletový přebor. V Bratislavě zase nebyla vhodná tělocvična pro tréninky. Pořádně se začalo trénovat týden před odletem na OH. Reprezentanti se sešli v Praze a úkolem bylo dohnat to, co se zameškalo. Přípravu ovšem narušila zpráva, že českoslovenští basketbalisté nikam nepoletí. Po třech dnech čekání, zda se soustředění ukončí, obdržel organizační výbor informaci, že na turnaj mohou. Místo tréninku bylo ovšem nutné zařídit pasy a další věci spojené s cestou.³⁷

Zařídit vše potřebné k cestě na XIV. olympijské hry konané ve Velké Británii se nakonec československé basketbalové reprezentaci podařilo. Olympijské hry, které trvaly od 29. července do 14. srpna, byly i československou účastí na basketbalovém turnaji. O zlaté medaile z basketbalu se na XIV. OH utkalo 23 zemí ze tří kontinentů. Družstva byla rozdělena do čtyř skupin. Československo bylo v šestičlenné skupině C společně s USA,³⁸ Švýcarskem, Peru, Egyptem a Argentinou.³⁹ Do Velké Británie odcestovali tito hráči: Ladislav Trpkoš (kapitán, Sokol Pražský), Jiří Drvota (Sokol Pražský), Václav Krása (Sokol Pražský), Josef Bělohradský (Sokol Pražský), Jiří Siegl (Sokol Pražský), Josef Toms (Sokol Žižkov), Jan Kozák (Sokol Brno I), Ivan Mrázek (Sokol Brno I), Josef Ezr (Sparta Praha), Ctirad Benáček (Sparta Praha), Zdeněk Chlup (SK Židenice Brno), Zoltán Krenický (VŠ⁴⁰ Bratislava), Josef Kalina (VŠ Bratislava) a Josef Křepela (Blesk Bratislava). Trenérem družstva byl Josef Sepl Fleischlinger.⁴¹

První zápas základní skupiny sehrálo Československo proti Peru. Výsledek zápasu je popsán i ve zprávě, kterou sepsal Josef Fleischlinger. Trenér ČSR vypracoval velice podrobnou zprávu, ze které se dá dozvědět o průběhu celého turnaje i jednotlivých zápasů. K zápasu s Peru, když v druhé půli hráči z Peru snížili na čtyři body, se vyjádřil takto:

*„Mrázka posílám pod koš i s Benáčkem. Budou hrát oba na středu, Rozhodčí zahajuje. Trpkoš hraje na Křepelu, ten dribluje pod koš, přihrává Benáčkovi, který stojí na hrušce, a Benáček zadovkou přiřdžduhuje Mrázkovi, který nijak neohrožen klidně střílí 29:23... Vítězíme 38:33. Vítězství těžce vybojované, ale zasloužené...”*⁴²

Další zápas základní skupiny sehrálo ČSR proti favoritovi z USA. Podle předpokladů Čechoslováci prohráli. Konečné skóre bylo 28:53 (12:23). V třetím zápase nastoupili naši reprezentanti proti Egyptu. Přibližně 1 500 diváků, mezi kterými byl i pozdější vítěz olympijské medaile v boxu Július Torma, přihlíželo vítězství Československa 52:38 (25:16). Před posledním a klíčovým utkáním proti Argentině porazili Čechoslováci Švýcarsko 54:28 (24:7). V posledním zápase základní skupiny měli hráči z Jižní Ameriky mírně navrch. V poločase byl rozdíl ve skóre pouze jeden bod. Po konečném hvizdu rozhodčího ukazovala tabule pro skóre 45:41 z pohledu československých reprezentantů.⁴³ ČSR tak postoupilo do vyřazovacích bojů, kde se ve čtvrtfinále utkalo s Brazílií. Trenér mohl být v celku spokojen a hráče chválil.⁴⁴

Naděje na medaile pro československé reprezentanty skončila již ve čtvrtfinále se zmiňovanou Brazílií. Trenér ČSR chtěl po hráčích, aby si nenechali vnutit rychlou hru soupeře. V poločase bylo skóre 13:10 z pohledu Čechoslováků. Druhé hrací období začali Brazilci nápirem, který trval celých deset minut. Nakonec z toho byla prohra 23:28. Toto utkání mělo dohru na interní úrovni československé

³⁷Fleischlinger, J. (1948). *Zpráva o basketbalovém turnaji na Olympijských hrách v Londýně 1948*. Strojopis oficiální zprávy, celkem 39 stran. Z pozůstalosti J. Fleischlingera.

³⁸Spojené státy americké.

³⁹Gacík, J. (2007). *Kronika československého a slovenského basketbalu*. Žilina: BADEM, s. 23.

⁴⁰Vysoká škola.

⁴¹Krajcigr, M. (2018). *Historie basketbalu v českých zemích od roku 1945 do současnosti*. (Diplomová práce, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, České Budějovice, Česká republika). Získáno z https://theses.cz/id/9ue2j7/DP_Krajcigr.pdf.

Thustý, T. (2015). Pražská YMCA a její meziválečné basketbalové úspěchy. In J. Suchý et al. (Ed.), *Scientia Movens* (pp. 174–183). Praha: UK FTVS.

⁴²Fleischlinger, J. (1948). *Zpráva o basketbalovém turnaji na Olympijských hrách v Londýně 1948*. Strojopis oficiální zprávy, celkem 39 stran. Z pozůstalosti J. Fleischlingera.

⁴³Gacík, J. (2007). *Kronika československého a slovenského basketbalu*. Žilina: BADEM, s. 23.

⁴⁴Fleischlinger, J. (1948). *Zpráva o basketbalovém turnaji na Olympijských hrách v Londýně 1948*. Strojopis oficiální zprávy, celkem 39 stran. Z pozůstalosti J. Fleischlingera.

reprezentace.⁴⁵ Hráči Sokola Pražského měli pocit, že nedostali dostatek možností zasáhnout do hry. Za všechny byl nejvíce slyšet Václav Krása, který měl zatím 8,5 minuty na zápase a v posledních dvou kláních nedostal vůbec příležitost. V dalším zápase s Chile, které Československo prohrálo 36:38 (14:13), byla celá základní pětka ze Sokola Pražského.⁴⁶ K situaci se střídáním i k celému olympijskému turnaji se s odstupem času vyjádřil i sám kapitán týmu Ladislav Trpkoš, který byl přesvědčen, že možnost finále s USA utekla ČSR na základě špatného střídání v zápase s Brazílií.⁴⁷

Poslední zápas na OH Československo vyhrálo, když porazilo Koreu 39:38 (13:23). Naši reprezentanti se tak umístili na sedmém místě. Celkovým vítězem se staly Spojené státy americké, které vybojovali zlatou medaili již po druhé. Finále si s nimi zahrála Francie. V souboji o třetí místo porazila Brazílie Mexiko. Po skončení turnaje a návratu československých reprezentantů z Londýna, se rozvinula velká diskuze o reprezentačním basketbalu ČSR. K situaci se vyjádřil i trenér reprezentačního družstva z OH Josef Fleischlinger:

„... Hráči se přizpůsobí tak, že podají improvizací výkon. Nejlepším důkazem toho je dobytí titulu mistrů 1946 v Ženevě, Zde se sešli hráči sedmi klubů a bez přípravy vyhráli mistrovství. ... Na mistrovství Evropy v Praze naše improvizace jen tak tak vyšla a Belgičané a Maďaři nás velmi prohnali!!! A letos na olympiádě jsme viděli, že naše improvizace již vůbec nestačí, i když jsme se umístili na 7. místě... Nehrajeme podle předem určených a nacvičených signálů. Nevkládáme do hry přemíru temperamentu, protože ho nemáme... Hrajeme otevřený basketball, kde každý hráč sám přemýšlí a je veden v rámci celé hry coachem. Proto také nikdy neprohráváme vysokým rozdílem jako temperamentní Jihoameričané... Bylo by chybou, kdybychom si mysleli, že to vše stačí pro budoucnost. Se svou improvisací jsme již na vrcholu a nechceme-li, aby nás ostatní předběhli, musíme připustit improvisaci, až to nepůjde podle nacvičeného. Musíme si osvojit nacvičenou hru.“⁴⁸

VII. Mistrovství Evropy

V roce 1950 se odehrál světový šampionát v Argentině. Na ten se ovšem československá reprezentace neodcestovala. Spolu s dalšími zeměmi z Evropy se tohoto mistrovství ČSR nezúčastnilo kvůli velké finanční náročnosti. Čechoslováci se tak připravovali na VII. ME ve Francii, které se konalo o rok později. Přípravné zápasy se začaly hrát již v roce 1950. V rámci mezinárodních přátelských zápasů se naši reprezentanti utkali s Maďarskem (49:46), s Polskem (46:39) a proběhl i dvojzápas s Bulharskem (33:53 a 66:49). Dále se hrálo trojutkáni na Slovensku, kterého se zúčastnili hráči Sparty, Sokola Brno I, NV⁴⁹ Bratislava a VŠ Bratislava. Výsledky z tohoto turnaje byly následující: Morava – Slezsko 37:38, Čechy – Morava 37:41, Čechy – Slovensko 37:33.⁵⁰ Kozák s Mrázkem byli nejlepšími střelci turnaje a Josef Fleischlinger vybral i nejlepší pětku z každého týmu. Mohl tak pomalu formovat finální sestavu pro nadcházející mistrovství Evropy.⁵¹

Následovala další utkání a byla zřízena dokonce i tři výběrová střediska pro reprezentanty. Jedno středisko mělo sídlo v Praze, druhé v Brně a třetí bylo v Bratislavě. V každém středisku bylo 20 mužů. Zavedla se i povinná soutěž v trestných hodech. První termín soutěže byl od ledna do března 1950 a druhý byl od listopadu do prosince 1950.⁵²

Samotné mistrovství Evropy, se konalo od 3. května do 12. května 1951 v Paříži. Celkem 17 zemí, rozděleno do čtyř základních skupin, se utkalo o zlaté medaile.⁵³ Československo dokonce málem do Francie ani neodcestovalo. Důvodem byly problémy, které způsobovala tehdejší vláda. Odcestovat

⁴⁵Krajcigr, M. (2018). *Historie basketbalu v českých zemích od roku 1945 do současnosti*. (Diplomová práce, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, České Budějovice, Česká republika). Získáno z https://theses.cz/id/9ue2j7/DP_Krajcigr.pdf.

⁴⁶Fleischlinger, J. (1948). *Zpráva o basketballovém turnaji na Olympijských hrách v Londýně 1948*. Strojopis oficiální zprávy, celkem 39 stran. Z pozůstalosti J. Fleischlingera.

⁴⁷Bažant, J., & Závozda, J. (2014). *Nebáli se své odvahy*. Praha: Olympia, s. 101–103.

⁴⁸Fleischlinger, J. (1949). *Hrají českoslovenští basketbalisté svým vlastním osobitým způsobem?*. Instruktor pro míčové hry, 1(1), 8.

⁴⁹Význam zkratky se nepodařilo dohledat.

⁵⁰Bažant, J., & Závozda, J. (2014). *Nebáli se své odvahy*. Praha: Olympia, s. 115.

⁵¹Fleischlinger, J. (1950). Čechy-Morava-Slovensko. *Házená, košíková, odbíjená*, 2(10), 11–12.

⁵²Kříž, M. (1950). Proč zavádíme soutěž trestných hodů. *Házená, košíková, odbíjená*, 2(2), 20.

⁵³Gacík, J. (2007). *Kronika československého a slovenského basketbalu*. Žilina: BADEM, s. 34.

se našim reprezentantům nakonec podařilo. Bohužel pro zdržení, kterým museli čelit, nestihli úvodní zápas turnaje se Skotskem. Soupeř naštěstí souhlasil s dohrávkou tohoto klání ve volném dni turnaje.⁵⁴

Sestava pro VII. ME byla tato: Zdeněk Bobrovský (Sokol Brno I/Zbrojovka Brno), Ivan Mrázek (Sokol Brno I/Zbrojovka Brno), Jan Kozák (Sokol Brno I/Zbrojovka Brno), Stanislav Vykydal (Sokol Brno I/Zbrojovka Brno), Miloš Nebuchla (Sokol Brno I/Zbrojovka Brno), Arnošt Novák (Zbrojovka Brno C), Karel Sobota (Ostrava), Jiří Baumruk (Sparta Praha), Jindřich Kinský (Sparta Praha), Jiří Matoušek (Sparta Praha), Zdeněk Rylich (Dynamo Praha), Miroslav Škeřík (ATK⁵⁵ Praha), Jaroslav Šíp (Sokol Žižkova) a Justin Zemaník (VŠ Bratislava). Trenérem tohoto reprezentačního výběru byl zvolen Josef Andrlé.⁵⁶

Obrázek 3./ Figure 3.

Českoslovenští reprezentanti při přijetí na čs. velvyslanectví v Paříži./ Czechoslovakian representatives at Czechoslovakia Embassy in Paris.

V základní skupině se tedy Československo utkalo se Skotskem. Toto utkání ČSR jednoznačně vyhrálo 103:18 (60:8). Dále hráli Čechoslováci s Belgií 38:51 (23:19) a Německem 62:30 (24:9). Po tomto zápase postoupilo Československo do semifinálové skupiny B. V této skupině byla dále Itálie, Řecko a SSSR. V prvním utkání v této skupině prohrálo Československo se Sovětským Svazem 37:53 (26:25). Poté následovala výhra s Itálií 66:34 (32:12) a s Řeckem 54:40 (20:17) pp⁵⁷ (16:2). V semifinále se ČSR utkalo s Francií. I tento duel naši reprezentanti zvládli, když vyhráli 59:50 (34:20).⁵⁸ K tomu, aby hráči československého národního basketbalového mužstva získali zlaté medaile, zbývalo vyhrát ještě jedno utkání. K tomuto střetnutí nastoupilo Československo proti SSSR. V poločase byl zápas vyrovnaný. V druhém hracím období si sovětské hráči vybudovali osmibodové vedení. Oddechový čas, ve kterém si vzal hlavní slovo Ivan Mrázek, týmu pomohl. Družstvo ČSR začalo hrát osobní obranu a skóre bylo najednou vyrovnané 44:44. Přišel závěr utkání. Československo mělo míč v držení. Velmi netakticky ovšem Čechoslováci vystřelili na koš. Skórovat se jim nepodařilo. Při doskoku rozhodčí odpískali faul na hráče Sovětského svazu. Byl nařízen jeden trestný hod, který hráč ze SSSR proměnil. Při tomto trestném hodu rozhodčí možná přehlédly přeshlap. Koš byl uznán. Zápas ovšem skončil jednobodovým vedením SSSR. Dohady o trestném hodu pokračovali i po konci zápasu. Generální sekretář Mezinárodní basketbalové federace, kterým tehdy byl William Jones, řekl, že pokud ČSSR podá protest, bude uznán. Vedení československé reprezentace protest podat nechtělo, protože nechtělo

⁵⁴Bažant, J., & Závozda, J. (2014). *Nebáli se své odvahy*. Praha: Olympia, s. 119.

⁵⁵Armádní tělovýchovný klub.

⁵⁶Krajcigr, M. (2018). *Historie basketbalu v českých zemích od roku 1945 do současnosti*. (Diplomová práce, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, České Budějovice, Česká republika). Získáno z https://theses.cz/id/9ue2j7/DP_Krajcigr.pdf.

⁵⁷Po prodloužení.

⁵⁸FIBA Archive. 1951 EUROPEAN CHAMPIONSHIP FOR MEN. Získáno 18. září 2018, z https://archive.fiba.com/pages/eng/fa/event/p/cid//sid/2243/tid/0/_/1951_European_Championship_for_Men/index.html.

protestovat proti SSSR.⁵⁹ Finálový zápas tedy skončil 44:45 (19:19) z pohledu Československa, které bralo stříbrné medaile.⁶⁰

XV. letní olympijské hry

V pořadí XV. OH se konaly ve Finsku v Helsinkách od 19. července do 3. srpna 1952.⁶¹ Účast na turnaji mělo jistou USA, Brazílie, Francie, Mexiko, Chile a Uruguay, což byly celky, které se umístily na prvních šesti místech na minulé olympiádě. Dále kvalifikaci na basketbalový turnaj nemusela hrát pořádající země (Finsko) a mistr světa z roku 1950 (Argentina). Tyto dva celky měly také účast jistou. Poslední dvě místa bez kvalifikace patřila dvěma nejlepším evropským celkům, těmi bylo Československo a Sovětský svaz. Další šest mužstev postoupilo z kvalifikačního turnaje před OH.⁶²

Trenér Josef Fleischlinger měl k dispozici tuto sestavu: Jiří Baumruk (22 let, 185 cm, PF⁶³ Praha), Miroslav Baumruk (Sparta Praha), Zdeněk Bobrovský (19 let, 186 cm, PF Brno), Josef Ezr (29 let, 180 cm, Sparta Praha), Eugen Horniak (26 let, 188 cm, Zdravotník Bratislava), Miroslav Kodl (24 let, 195 cm, ATK Praha), Lubomír Kolář (23 let, 180 cm, PF Brno), Jan Kozák (23 let, 184 cm, PF Brno), Jiří Matoušek (25 let, 185 cm, ATK Praha), Ivan Mrázek (26 let, 187 cm, Zbrojovka Brno), Zdeněk Rylich (21 let, 187 cm, PF Praha), Jaroslav Šíp (22 let, 179 cm, PF Praha), Miroslav Škeřík (28 let, 196 cm, Sparta Praha) a Jaroslav Tětiva (20 let, 198 cm, Zbrojovka Brno).⁶⁴

Obrázek 4./ Figure 4.

Momentka ze zápasu Československo a Uruguay./ Snapshot from game between Czechoslovakia and Uruguay.

V základní skupině A se Československo utkalo postupně s Uruguayí, USA a Maďarskem. Hned první zápas v základní skupině rozhodlo až prodloužení. V poločase byl zápas vyrovnaný 32:32. Ani po konci základní hrací doby nebylo o vítězi rozhodnuto (51:51). V prodloužení se podařilo skórovat pouze hráčům z Uruguaye, když si připsali dva body. Čechoslováci se v nastaveném čase prosadit nedokázali. Uruguay vyhrála 53:51 (32:32) přesto, že Mrázek dal za ČSR 27 bodů. Druhý zápas hráči ze středu Evropy také prohráli, když nestačili na jasně lepší hráče USA. Konečné skóre tohoto zápasu bylo 47:72 (21:35). Poslední zápas základní skupiny dokázala ČSR vyhrát nad Maďarskem 63:39 (34:23). Tato výhra na postup do dalších bojů nestačila.⁶⁵ Medaili si českoslovenští reprezentanti z tohoto turnaje

⁵⁹Bažant, J., & Závozda, J. (2014). *Nebáli se své odvahy*. Praha: Olympia, s. 121.

⁶⁰Kříž, M. (1951). *Ruch v tělesné výchově*, 6(5), 2.

⁶¹Fleischlinger, J. (1952). Naši košíkáři na XV. Olympijských hrách. *Ruch v tělovýchově a sportu*, 7(33), 6.

⁶²Bažant, J., & Závozda, J. (2014). *Nebáli se své odvahy*. Praha: Olympia, s. 126.

⁶³Pedagogická fakulta.

⁶⁴Gacík, J. (2007). *Kronika československého a slovenského basketbalu*. Žilina: BADEM, s. 41.

⁶⁵FIBA Archive. 1952 OLYMPIC GAMES: TOURNAMENT FOR MEN. Získáno 20. září 2018, z http://www.fiba.basketball/pages/eng/fa/event/p/rid/349/sid/2933/tid/379/_/1952.Olympic.Games.Tournament.for.Men/schedule.html.

nepřivezli, umístili se na děleném 9. až 12. místě. Ze zápasu s Američany si však odvezli něco jiného. Hráči z Ameriky využívali totiž tzv. střelbu z „jumpu“. Do té doby se střílelo ze země nebo z běhu.⁶⁶

VIII. Mistrovství Evropy

Obhájci titulu z minulého ME měli pro VIII. šampionát výhodu domácího prostředí. Tento turnaj se odehrál od 24. května do 4. června 1953 v Moskvě. O celkové prvenství se utkalo celkem jedenáct zemí, které byly rozděleny do čtyř skupin. Československo bylo nalosováno do skupiny A společně s Itálií, Švýcarskem a Rumunskem. Mužstva s nejlepšími výsledky poté postoupila do finálové skupiny.⁶⁷

Trenérem mužstva byl tentokrát Lubomír Dobrý a ten společně s organizačním výborem nominoval tyto hráče: Jiří Baumruk (23 let, 185 cm, Slavia Pedagog Praha), Zdeněk Bobrovský (20 let, 186 cm, Slavia Pedagog Brno), Eugen Horniak (27 let, Slovan NV Bratislava), Jindřich Kinský (26 let, 178 cm, ATK Praha), Lubomír Kolář (24 let, 180 cm, Slavia Pedagog Brno), Jan Kozák (24 let, 184 cm, Slavia Pedagog Brno), Ivan Mrázek (27 let, 187 cm, Slavia Pedagog Brno), Zdeněk Rylich (22 let, 187 cm, Slavia Pedagog Brno), Radoslav Sís (25 let, 182 cm, Slavia Pedagog Brno), Skronský (ATK Praha), Rudolf Stanček (25 let Slovan NV Bratislava), Jaroslav Šíp (23 let 179 cm, Slavia Pedagog Praha), Miroslav Škeřík (29 let, 196 cm, Spartak Sokolovo Praha), Jaroslav Tětiva (21 let, 198 cm, Spartak Zbrojovka Brno).⁶⁸

Obrázek 5./ Figure 5.

Škeřík doskakuje míč v zápase s Rumunskem./ Škeřík gets rebound in match with Romania.

V základní skupině nastoupili českoslovenští reprezentanti nejdříve proti Švýcarsku. Toto měření sil dopadlo velkým bodovým rozdílem ve prospěch ČSR 94:33 (33:21). Jaroslav Šíp zaznamenal dokonce 34 bodů. Druhé utkání ve skupině A Československo opět vyhrálo, když zvítězilo 49:31 (32:10) nad Rumunskem. Posledním zápasu v základní části s Itálií si Českoslováci definitivně zajistili účast v nadstavbové části. Českoslovenští reprezentanti vyhráli nad Itálií 59:44 (31:21). Nadstavbová část byla

⁶⁶Bažant, J., & Závozda, J. (2014). *Nebáli se své odvahy*. Praha: Olympia, s. 129.

⁶⁷FIBA Archive. 1953 EUROPEAN CHAMPIONSHIP FOR MEN. Získáno 21. září 2018, z <https://archive.fiba.com/pages/eng/fa/event/p/sid/2244/-/1953.FIBA.Eurobasket.Final.Round/schedule.html>.

⁶⁸Gacík, J. (2007). *Kronika československého a slovenského basketbalu*. Žilina: BADEM, s. 52.

v podobě finálové skupiny, do které postoupilo ČSR společně s SSSR, Egyptem, Itálií, Maďarskem, Francií, Izraelem a Jugoslávií. V této skupině se Českoslováci postupně utkali s každým z těchto národů.⁶⁹

Nejdříve nastoupilo Československo proti obhájci titulu ze Sovětského svazu. Tento zápas dopadl pouze osmibodovým rozdílem, bohužel pro domácí. Družstvo SSSR vyhrálo 49:41 (15:9). Druhý zápas ve finálové skupině utekl Československu s Jugoslávií pouze o dva body 64:66 (25:34). Ani třetí utkání proti Izraeli nedopadl vítězně. Toto měření sil dopadlo 53:59 z pohledu Českoslováků. V dalším zápase se konečně povedlo dotáhnout zápas do vítězného konce. ČSR porazilo Francii 55:47, když o polovinu prohrávala o osm bodů (20:28). V posledních třech zápasech Československo postupně porazilo Maďarsko 44:39 (23:20), Itálii 43:39 (25:22) a Egypt 87:33 (46:14). Tato bilance stačila na celkové čtvrté místo na turnaji. Titul obhájil Sovětský svaz, stříbrné medaile putovaly do Maďarska a bronz brala Francie.⁷⁰

IX. Mistrovství Evropy

Mistrovství světa, které se konalo v Rio de Janeiru v roce 1954, bylo bez československé účasti. Další možností, kde se dal získat cenný kov, bylo IX. ME v roce 1955. Pořádající zemí tohoto šampionátu bylo Maďarsko a hrálo se od 7. do 16. června. Do Budapešti se sjelo celkem 18 zemí, které byly rozděleny do čtyř základních skupin. Československo bylo nasazováno do čtyřčlenné skupiny D společně s Bulharskem, NSR⁷¹ a Dánskem. Po základní části následovala skupina semifinálová, do které postoupili dva nejlepší celky z každé skupiny.⁷² Utkání se hrála na fotbalovém Népstadionu s hledištěm pro 56 000 diváků. Na tomto stadionu byla položena palubová podlaha. Celkem bylo na tomto turnaji odehráno 89 zápasů.⁷³

Obrázek 6./ Figure 6.

Momentka ze zápasu ČSR – Itálie./ Snapshot from the game Czechoslovakia vs. Italia.

Trenérem výběru z Československa byl opět Josef Fleischlinger. Sestava byla následující: Jiří Baumruk (25 let, 815 cm, Spartak Sokolovo Praha), Zdeněk Bobrovský (22 let, 186 cm, Spartak ZJŠ Brno), Eugen Horniak (29 let, 188 cm, Slavia Bratislava), Lubomír Kolář (26 let, 180 cm, Spar-

⁶⁹FIBA Archive. 1953 EUROPEAN CHAMPIONSHIP FOR MEN. Získáno 21. září 2018, z <https://archive.fiba.com/pages/eng/fa/event/p/sid/2244/-/1953.FIBA.Eurobasket.Final.Round/schedule.html>.

⁷⁰Gacík, J. (2007). *Kronika československého a slovenského basketbalu*. Žilina: BADEM, s. 52.

⁷¹Německá spolková republika.

⁷²FIBA Archive. 1955 EUROPEAN CHAMPIONSHIP FOR MEN. Získáno 22. září 2018, z <http://archive.fiba.com/pages/eng/fa/event/p/sid/2245/-/1955.FIBA.Eurobasket.Final.Round/schedule.html>.

⁷³Bažant, J., & Závozda, J. (2014). *Nebáli se své odvahy*. Praha: Olympia, s. 136.

tak ZJŠ Brno), Jan Kozák, (26 let, 184 cm, Tatran Ostrava), Boris Lukášik (20 let, 186 cm, Slavia Bratislava), Jiří Matoušek, 28 let, 185 cm, ÚDA⁷⁴ Praha), Ivan Merkl (20 let, 185 cm, Spartak ZJŠ Brno), Ivan Mrázek 29 let, 187 cm, Spartak ZJŠ Brno), Zdeněk Rylich (24 let, 187 cm, Slavia ITVS⁷⁵ Praha), Jaroslav Šíp (25 let, 179 cm, ÚDA Praha), Miroslav Škeřík (31 let, 196 cm, ÚDA Praha), Jaroslav Tětiva (23 let, 198 cm, ÚDA Praha).⁷⁶

V základní skupině nejdříve Československo porazilo NSR 113:65 (51:27). Poté si poradilo s Dánskem 100:28 (48:10). Posledním zápas by již proti silnějšímu soupeři, kterým bylo Bulharsko. V posledních čtyřech letech vyšlo z tohoto měření sil vždy lépe právě Bulharsko. Českoslovenští reprezentanti ovšem již v poločase vedli 42:27. Vedení se jim podařilo udržet až do konce zápasu. Poprvé po čtyřech letech tak Čechoslováci Bulhary porazili 73:68. V tomto utkání dal Miroslav Škeřík⁷⁷ 18 bodů.⁷⁸

Do finálové skupiny postoupilo Československo společně s dalšími sedmi zeměmi. Mezi nejlepší se na ME proboujvalo Maďarsko, Jugoslávie, Polsko, SSSR, Itálie, Rumunsko a Bulharsko. ČSR změřilo síly postupně se všemi postupujícími. V prvním utkání dokázali Čechoslováci porazit silné Maďarsko, když zvítězili 76:65 (42:34). V druhém utkání přišlo ovšem zaváhání s Jugoslávií 49:52 (32:26). I další utkání dopadlo pro Československo smolně, když prohráli s Polskem 68:72 (30:31). Ve čtvrtém utkání nastoupilo ČSR proti SSSR. Po dvou prohrách byl tento zápas velmi důležitý. V poločase naši vedli o šest bodů 42:36. Vedení se povedlo udržet a byla z toho výhra 81:74. Ve finálové skupině zbývaly ještě tři utkání a naděje na úspěch byla stále reálná. Bylo ovšem důležité vyhrát co nejvíce utkání. To se také povedlo. Čechoslováci postupně porazili Itálii 96:48 (36:20), Rumunsko 91:69 (48:36) a Bulharsko 73:67 (34:36).⁷⁹ S konečnou bilancí 5–2 z finálové skupiny z toho byla stříbrná medaile. Ohlasy na druhé místo byly převážně pozitivní. Svatopluk Mrázek – státní trenér, se v článku v dobovém periodiku Stadion svěřil s nejčastější otázkou, která po ME zaznívala:

„Jak je možné porazit dva favority – Maďarsko a SSSR, a prohrát s Jugoslávií a Polskem?“⁸⁰

Závěr

Českoslovenští reprezentanti dosáhli v prvním desetiletí po druhé světové mnoha úspěchů. Těchto výsledků dosahovali zprvu dokonce bez organizované a plánované přípravy reprezentačního družstva na mezinárodní šampionáty. Možnost přípravy ovlivňovalo hned několik faktorů. Jedním z nich byla organizační struktura československého basketbalu. Druhým faktorem byla prostorová a celková vybavenosti tehdejších basketbalových týmů. Podmínky pro rozvoj basketbalu se v ČSR postupem času zlepšovaly. Stavěla se nová hřiště a haly, ve kterých bylo možné trénovat i hrát. Začala se formovat a ustanovila se i organizační struktura basketbalu. To vedlo k možnosti systematické práce v rámci reprezentace.

Mezi úspěchy, kterých českoslovenští reprezentanti dosáhli, se řadí účast na olympijských hrách, kde se v roce 1948 umístili na 7. místě. V roce 1952 v Helsinkách se reprezentantům dařilo o něco méně, když se umístili na děleném 9. až 12. místě. Největších úspěchu dosáhlo československé basketbalové mužstvo na mistrovstvích Evropy.

Ihned na prvním evropském šampionátu konaném v Ženevě dokázali českoslovenští reprezentanti vyšplhat až na samý vrchol. Vyhráli tedy zlaté medaile a dokázali tak něco, co se československé potažmo ani české nebo slovenské reprezentaci nepodařilo do dnešní doby překonat. Toto první místo je o to obdivuhodnější tím, že ho Čechoslováci dosáhli bez jediného přípravného zápasu a sehrávali se teprve ve Švýcarsku.

⁷⁴Ústřední dům armády.

⁷⁵Institut tělesné výchovy a sportu.

⁷⁶Gacík, J. (2007). *Kronika československého a slovenského basketbalu*. Žilina: BADEM, s. 69.

⁷⁷Jaroslav Škeřík se stal nejlepším střelcem celého ME 1954 s celkem 191 body. V průměru zaznamenával 19,1 bodů na zápas. Druhým nejlépe skórujícím hráčem Československa byl Ivan Mrázek s 10,4 body na zápas.

⁷⁸FIBA Archive. 1955 EUROPEAN CHAMPIONSHIP FOR MAN. Získáno 22. září 2018, z <http://archive.fiba.com/pages/eng/fa/event/p/sid/2245/-/1955.FIBA.Eurobasket.Final.Round/schedule.html>.

⁷⁹Tamtéž.

⁸⁰Mrázek, S. (1955). Košíkáři znovu druhém místě v Evropě. *Stadion*, 3, 11.

Další úspěchy, pokud se na ně podíváme v chronologickém sledu, na sebe nedaly dlouho čekat. Na domácím V. ME, konaném v roce 1947 Praze, Československo poprvé prohrálo až ve finále se Sovětským svazem. Na tomto šampionátu získali tedy českoslovenští reprezentanti stříbrné medaile. Další druhé místo z mistrovství Evropy přivezli Čechoslováci z Paříže, kde se konalo VII. ME v roce 1951. Bez medaile zůstalo Československo na VIII. ME, které v roce 1953 hostila Moskva. V Rusku se českoslovenští reprezentanti umístili na čtvrtém místě.

První poválečné desetiletí uzavřeli Čechoslováci opět stříbrnou medailí. V pořadí IX. mistrovství Evropy v Maďarsku se konalo v roce 1955. Reprezentanti se probojovali do finálové skupiny, ve které porazili mimo jiné dvě silné země, mezi které patřilo Maďarsko a SSSR. Bohužel ale prohráli s Polskem a Jugoslávií. Po odehrání všech zápasů se tedy Čechoslováci umístili na druhém místě za domácím Maďarskem.

V období mezi lety 1945 a 1955 získali českoslovenští basketbaloví reprezentanti mnoho cenných kovů z evropských šampionátů. Tyto úspěchy jsou o to důležitější tím, že se některé z nich doposud nepodařilo překonat.

Prameny a literatura

Archivní fondy

Archiv Josefa Ezra.

Archiv FIBA.

Periodika

Rudé právo, roč. XXVI. – XXXVI. (1945–1955).

Instruktor pro míčové hry, roč. I. (1949).

Házená, košíková, odbíjená, roč. II. (1950).

Lidová demokracie, roč. III. – XI. (1947–1955).

Ruch v tělesné výchově a sportu, roč. 1952.

Stadion, roč. I. – III. (1953–1955).

Literatura

Bažant, J., & Závozda, J. (2014). *Nebáli se své odvahy*. Praha: Olympia.

Gacík, J. (2007). *Kronika československého a slovenského basketbalu*. Žilina: BADEM.

Fleischlinger, J. (1948). *Zpráva o basketbalovém turnaji na Olympijských hrách v Londýně 1948*.

Strojopis oficiální zprávy. Z pozůstalosti J. Fleischlingera.

Fleischlinger, J. (1952). Naši košíkáři na XV. Olympijských hrách. *Ruch v tělovýchově a sportu*, 7(33), 6.

Jirků, A. (1946). *Jak se stali mistry Evropy*. Naše cesta 2.

Krajcigr, M. (2016). *Historie československého basketbalu do roku 1945*. (Bakalářská práce, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, České Budějovice, Česká republika). Získáno z https://theses.cz/id/55sh96/Bakalarska_prace_Historie_ceskoslovenskeho_basketbalu_do_.pdf.

Krajcigr, M. (2018). *Historie basketbalu v českých zemích od roku 1945 do současnosti*. (Diplomová práce, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, České Budějovice, Česká republika). Získáno z https://theses.cz/id/9ue2j7/DP_Krajcigr.pdf.

Kříž, M. (1950). Proč zavádíme soutěž trestných hodů. *Házená, košíková, odbíjená*, 2(2), 20.

Kříž, M. (1951). *Ruch v tělesné výchově*, 6(5), 2.

Mrázek, S. (1955). Košíkáři znovu druhém místě v Evropě. *Stadion*, 3, 11.

Mrázek, S. (1955). *Poznatky z mistrovství Evropy v košíkové 1955*: (Sborník). Praha: SVTVS.

Najbrt, F. (1979). Písnička – to byl doping!. *Československý sport*, 27(18), 5.

Plustý, T. (2012). Historie basketbalového týmu YMCA Praha v meziválečném období. *Studia Kínantropologica*, 13(2), 137–144.

Plustý, T. (2015). Pražská YMCA a její meziválečné basketbalové úspěchy. In J. Suchý et al. (Ed.), *Scientia Movens* (pp. 174–183). Praha: UK FTVS.

Zatloukal, J. (1947). *Památník československé tělesné výchovy a sportu*. Bratislava: Nakladatelství Josef Zatloukal.

Zubík, M. (2006). *Tradice basketbalu v Ústí nad Labem: 1946–2006*. Ústí nad Labem: Město Ústí nad Labem.

Internet

<https://archive.fiba.com>.

<http://www.ffbb.com>.

<http://www.fiba.com>.

Filmy

Pocta basketbalovým legendám. (2014). Dokumentární cyklus České televize.

Mgr. Miroslav Krajcigr

JU PF KTVS

Na Sádkách 305/2a

370 05 České Budějovice

mkrajcigr@pf.jcu.cz